

บทบาทของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีต่อการฟื้นฟูดนตรีนาเสปชุมชนท่าแร่ ออก

The role of Phetchaburi Rajabhat University in the revitalization of Tharaengok community's Nasep music

จักริน จันทนภุมมะ¹/มนสิการ เหล่าวานิช²

Jakrin Chantanapumma¹ /Monsikarn Laovanich²

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹ Ph.D. Student - Doctor of Philosophy in Music Education Program,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

² Advisor, Curriculum Instructor - Doctor of Philosophy in Music Education Program,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

Corresponding author E-mail : punmu15@gmail.com

(Received: September 2, 2023; Revised: April 29, 2024; Accepted: June 23, 2024)

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชน มีความแพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นมุ่งเน้นการจัดการรวบรวมองค์ความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามพันธกิจบริการวิชาการ ซึ่งหนึ่งในพันธกิจที่สำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี คือ การส่งเสริมให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งสร้างรายได้อย่างยั่งยืน จึงได้มีการส่งเสริมการจัดทำงานวิจัยทางดนตรีนาเสปของกลุ่มชาวมุสลิมตำบลท่าแร่ ออก เพื่อนำไปสู่การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชน จนกระทั่งเกิดการอนุรักษ์ดนตรีนาเสปอย่างเป็นรูปธรรมของชุมชนขึ้น โดยผ่านกระบวนการ คือ 1) การรวบรวมองค์ความรู้ 2) การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน 3) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง 4) การเสริมแรงให้ชุมชนเห็นคุณค่าในสิ่งที่ตนมี 5) การสนับสนุนต่อยอดองค์ความรู้สู่การพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นทั้งหมดนี้มีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมแนวคิดการสร้างชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งที่ตนเองมี และต่อยอดองค์ความรู้ให้เกิดคุณค่ากับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ดนตรีนาเสป การฟื้นฟูดนตรีนาเสป นาเสปท่าแร่ ออก

Abstract

At present, studying and gathering of cultural knowledge in the community area more prevalent especially local higher education institutions which focuses on collecting knowledge and strengthening the community according to the academic service mission. One of the important missions of Phetchaburi Rajabhat University is to encourage communities to be strong and generate sustainable income. Therefore, there is a promotion of research on Nasep music of the Muslim group of Tharaengok Subdistrict in order to lead. There was a concrete preservation of nasep music of the community through the following processes: 1) Knowledge collection 2) Integration of learning management with the community 3) Continuous promotion of activities from government and private agencies 4) Encouraging communities to see the value of what they have and 5) Support for the expansion of the body of knowledge to develop as a source of learning. All of these processes are important in promoting the concept of building a strong community, realize the importance of what you have, and extending the body of knowledge to bring value to the community in a sustainable manner.

Keywords: Nasep music, Revitalization of Nasep music, Nasep music of Tharaengok community's

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมในพื้นที่ชุมชน มีความแพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่นที่มุ่งเน้นการจัดการรวบรวมองค์ความรู้และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนตามพันธกิจการบริการวิชาการ ซึ่งนอกจากการรวบรวมองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่ในชุมชน เช่น อาหาร ศิลปะ วัฒนธรรม แล้วนั้น องค์ความรู้หนึ่งที่เกี่ยวข้องเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนในเขตพื้นที่ต่าง ๆ คือ วัฒนธรรมดนตรี ก็ได้รับการศึกษาและเก็บรวบรวมองค์ความรู้เช่นเดียวกัน

ด้วยมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีเป็นมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน จึงมียุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมการศึกษาควบคู่ไปกับการพัฒนาชุมชนในพื้นที่ให้บริการ โดยนอกจากให้การสนับสนุนด้านทุนการเก็บรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้แล้ว ยังมีการสนับสนุนการจัดกิจกรรมในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อยกระดับองค์ความรู้รวมถึงผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้ และต่อยอดองค์ความรู้ให้กับชุมชน

จากการส่งเสริมให้บุคลากรในมหาวิทยาลัยได้เข้าไปทำงานร่วมกับชุมชน ทำให้สาขาวิชาดนตรีศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้มีแนวทางในการจัดการศึกษาวิจัยดนตรีชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีอย่างต่อเนื่อง เช่น การอนุรักษ์ดนตรีกะหรั่งบ้านโป่งลึก - บางกลอย อำเภอแก่งกระจาน การศึกษาดนตรีกะเหรี่ยงบ้านห้วยเกษม อำเภอหนองหญ้าปล้อง รวมถึงการศึกษาดนตรีนาเสป อำเภอบ้านแหลม ซึ่งนอกจากจะได้รับองค์ความรู้จากชุมชนแล้ว การเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมดนตรีดังกล่าวยังสามารถนำมาต่อยอดองค์ความรู้สู่การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการขับร้องอีกด้วย

การศึกษาดนตรีนาเสป ตำบลท่าแร้งอก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี แรกเริ่มมุ่งเน้นการศึกษาด้านวัฒนธรรมดนตรีที่ยังคงอยู่ในชุมชน โดยการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมองค์ความรู้ด้านดนตรีโดยเฉพาะ ซึ่งทำให้ได้ทราบข้อมูลทั้งทางด้านบริบทของชุมชน รวมถึงดนตรีที่อยู่ในชุมชนด้วย

ดนตรีนาเสปในชุมชนท่าแร้งอก

ชุมชนท่าแร้งอกเป็นชุมชนหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี ประชากรกว่าร้อยละ 89 นับถือศาสนาอิสลาม ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา เลี้ยงสัตว์ และประมงน้ำจืด มีวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมตามแบบอย่างของชาวมุสลิมมลายู เนื่องจากมีการสันนิษฐานว่าชุมชนท่าแร้งอกมีมาตั้งแต่ช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ชาวมุสลิมมลายูอพยพเข้ามาในภาคกลางของไทยจำนวนมาก เนื่องจากผลของการชนะสงครามของฝ่ายสยามที่มีต่อรัฐมลายู โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐปัตตานี หลังการชนะสงครามสยามได้นำเชลยชาวมลายูขึ้นมาในพระนคร ด้วยเหตุผลทางด้านความมั่นคงและเศรษฐกิจ การอพยพเชลยศึกมลายูเกิดขึ้นทั้งสิ้นสามครั้ง โดยในสองครั้งแรกเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ในปี ค.ศ.1768 และ ค.ศ.1789 อีกหนึ่งครั้งในสมัยรัชกาลที่ 3 ในปี ค.ศ.1832 ปัจจุบันลูกหลานของชาวมุสลิมมลายูดังกล่าว ตั้งถิ่นฐานอยู่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง เช่น จังหวัดปทุมธานี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนนทบุรี และเพชรบุรี (ชัยวัฒน์ มีสัจฐาน, 2559: 44 - 61)

ด้วยลักษณะของวิถีชีวิตของคนในชุมชนส่วนใหญ่ได้รับอิทธิพลโดยตรงจากศาสนาอิสลาม ทำให้รูปแบบทางวัฒนธรรมดนตรีของชาวมุสลิมท่าแร้งอกเป็นไปตามวิถีของชาวมุสลิมเช่นกัน ลักษณะของดนตรีในชุมชนท่าแร้งอกเป็นวงดนตรีนาเสป ตามลักษณะของนาเสปโบราณ คือ เป็นการขับร้องบทเพลงในภาษามลายู ภาษาอาหรับ และภาษาไทย โดยมีเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบจังหวะ ได้แก่ กลองรำมะนา ฉิ่ง และมาราคัส โดยบทเพลงร้องส่วนใหญ่มีทำนองสั้น ๆ ขับร้องวนไปมา โดยมีการปรับเปลี่ยนคำร้องในภาษาไทย ให้กล่าวถึงบริบททางวัฒนธรรมของชาวมุสลิม เช่น การเล่าเรื่องที่มาจากชุมชน การอธิบายขั้นตอนประเพณีพิธีกรรมต่าง ๆ ซึ่งนอกจากจะเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สอดแทรกอยู่ในบทเพลงแล้ว ยังเป็นการสืบสานส่งต่อรูปแบบทางวัฒนธรรมจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย ดังตัวอย่าง บทเพลงยาร็อบบานา

คำร้อง เพลงยาร็อบบานา

- ท่อนยารอบบานา ยาร็อบบานาบิลมุตตอฟา บิลมุตตอฟา บิลมุตตอฟา
 อานลิมมานี บิลมุตตอฟา อานลิมมานี
- ท่อน 1 ปิดเอ๋ยปิดประตุ อ่อนวอนอ่อนชู ปิดประตุสี่เขี้ยว (ซ้ำ)
 สาวสาวที่ห่มผ้าแพร โอ้แม่แล แม่แพรสี่เขี้ยว
 (ซ้ำ) / (ยารอบบานา)
- ท่อน 2 พอเจ้าบ่าวไปถึง อีกทั้งเจ้าสาว เขาก็เตรียมท่า (ซ้ำ)
 จับหมากจับพลู จูงมือขึ้นบันได (ซ้ำ) / (ยารอบบานา)
- ท่อน 3 พอเจ้าบ่าวเข้าห้อง นารีนวลน่อง ก็ออกมารับ (ซ้ำ)
 คินนี้ต้องขยับ ขอมืออ้อจับมือทันที (ซ้ำ) / (ยารอบบานา)

เพลง ยาร็อบบานา

ท่อน ยารอบบานา

ยารอบบานา บิลมุตตอฟา ยารอบบานา บิลมุตตอฟา

8

..... บิลมุตตอฟา อานลิมมานี บิลมุตตอฟา อานลิมมานี

17 ท่อน 1

ปิดเอ๋ยปิดประตุ อ่อนวอนอ่อนชู ปิดประตุสี่เขี้ยว ปิดเอ๋ยปิดประตุ อ่อนวอนอ่อน

23

ชู ปิดประตุสี่เขี้ยว สาวสาวที่ห่มผ้าแพร ชะโอ้แม่แล แม่แพรสี่เขี้ยว

29

สาวสาวที่ห่มผ้าแพร ชะโอ้แม่แล แม่แพรสี่เขี้ยว

33 **ท่อน 2**

พอ เจ้า บ่าวไป ถึง ฮักทั้ง เจ้า สาว เขาก็ เตรียม ทำ พอ เจ้า บ่าวไป ถึง ฮักทั้ง เจ้า

39

สาว เขาก็ เตรียม ทำ จับ นมก จับ พลุ จุง มือ ขึ้น บัน ไต่ จับนมกจับ พลุ จุง

47 **ท่อน 3**

มือ ขึ้น บัน ไต่ พอเจ้าบ่าวเข้า ห้อง น ริ นวล น่อง ก็ออก มา รับ พอเจ้าบ่าวเข้า

54

ห้อง น ริ นวล น่อง ก็ออก มา รับ คิน นี้ ต้อง ข... ยับ ขอ มา ฮัฟ จับ มือ ทั้น ที

61

คิน นี้ ต้อง ข... ยับ ขอ มา ฮัฟ จับ มือ ทั้น ที

(ที่มา: จักริน จันทนภุมมะ, 2566)

จะเห็นได้ว่าลักษณะของดนตรีนาเสปในชุมชนท่าแร่ ออกมีลักษณะเป็นบทเพลงร้องดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวทำให้สาขาวิชาดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี ได้มีการนำเอาองค์ความรู้จากงานวิจัยดังกล่าวมาใช้บูรณาการร่วมกับรายวิชาการขับร้อง ซึ่งนอกจากจะขับร้องเพลงไทยขับร้องเพลงสากล แล้วยังมีการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้การขับร้องบทเพลงพื้นบ้านที่มีอยู่ในแต่ละชุมชนของจังหวัดเพชรบุรีอีกด้วย

การบูรณาการดนตรีนาเสปชุมชนท่าแร่ ออกสู่รายวิชาการขับร้อง

ลักษณะของการคงอยู่ของดนตรีนาเสปในท่าแร่ ออกนั้น ก่อนการเข้าศึกษาองค์ความรู้พบว่า มีผู้สามารถขับร้องบทเพลงนาเสปได้หลายคนแต่โดยส่วนใหญ่เลิกขับร้องไปแล้ว ด้วยวัยของผู้ขับร้องและความนิยมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ทำให้เหลือผู้ที่ยังสามารถขับร้องและจดจำบทเพลงได้ดีที่สุดในชุมชน คือนางสมจิตร์ โชะเหม (ป้าแอ๊ด) ซึ่งเมื่อสาขาวิชาดนตรีศึกษานำโดย อาจารย์จักริน จันทนภุมมะ เจ้าของงานวิจัย การอนุรักษ์ดนตรีนาเสปฯ ทำการรวบรวมองค์ความรู้ด้านดนตรี จนเสร็จสิ้นในกระบวนการวิจัยแล้ว ได้มีการปรึกษากับผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร.กมลลักษณ์ นวมสำลี อาจารย์ผู้สอนรายวิชาการขับร้อง โดยมีความมุ่งหมาย ให้เกิดการบูรณาการกับรายวิชาเพื่อเป็นการต่อยอดองค์ความรู้ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์

วัฒนธรรมดนตรีนาเสป จากนั้นได้มีการเสนอต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีศึกษา กระทั่งได้ดำเนินการนำนักศึกษาออกภาคสนามเพื่อเรียนรู้ดนตรีจากพื้นที่จริง

การนำนักศึกษาเข้าสู่ชุมชนเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมนาเสปจากพื้นที่ชุมชนจริง ในเริ่มแรกได้มีการชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงลักษณะของบทเพลงนาเสปในเบื้องต้น และนอกจากการแนะนำเรื่องของดนตรีแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาก่อนเข้าสู่สนามจริง เนื่องจากลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาวมุสลิมบางอย่างนั้นมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมของกลุ่มชาวไทยพุทธ นักศึกษาที่เข้าไปลงพื้นที่จึงควรมีความเข้าใจในวิถีชีวิตของชุมชนมุสลิมในเบื้องต้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะ สามารถเข้าถึงและเรียนรู้วัฒนธรรมดนตรีได้ดียิ่งขึ้น จากนั้นได้มีการวางแผนการลงพื้นที่โดยมิได้ใช้ช่วงเวลาของการเรียนปกติ แต่จะใช้ช่วงเวลาในวันหยุดบ่าย ซึ่งมหาวิทยาลัยจัดสรรเวลาไว้สำหรับนักศึกษาได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยที่นักศึกษาสนใจ

การลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมนาเสปของนักศึกษาในการบูรณาการความรู้ร่วมกับรายวิชาขับร้องในหัวข้อการขับร้องเพลงพื้นบ้านเพชรบุรี โดยแรกเริ่มได้มีการให้นักศึกษาได้ขับร้องบทเพลงนาเสปเบื้องต้น บทเพลงที่เลือกมาให้ขับร้องเป็นเพลงแรก คือ เพลงอัลฮามมูอาลัยกุม เนื่องจากเป็นบทเพลงที่มีทำนองที่จดจำง่าย อีกทั้งผู้สอนขับร้องเห็นว่าเนื้อเพลงมีเนื้อหาหมายถึงการทักทายของกลุ่มชาวมุสลิมจึงเห็นควรใช้บทเพลงดังกล่าวเป็นเพลงแรกในการเริ่มเรียน

ภาพที่ 1 การเรียนขับร้องนาเสปที่บ้านคุณป้าสมจิตร โชะเหม

(ที่มา: กมลลักษณ์ นวมสำลี, 2562)

การเรียนรู้ใช้เวลาในช่วงบ่ายวันพุธประมาณครั้งละ 3 - 4 ชั่วโมง เนื่องจากการเรียนขับร้องเพลงนาเสปมีความยากเนื่องจากการถ่ายทอดของผู้สอนเป็นแบบมุขปาฐะ ผู้เรียนจึงต้องอาศัยความจำและการฝึกซ้อมซ้ำ ๆ เพื่อการจดจำทำนอง อีกทั้งทำนองโดยส่วนใหญ่ไม่ใช่ทำนองในเพลงไทยและเป็นทำนองที่ไม่คุ้นเคย จึงทำให้ยากต่อการจดจำอีกด้วย ประการหนึ่งที่ทำให้การขับร้องบทเพลงนาเสป มีความยากคือภาษาที่ใช้ในการขับร้องเนื่องจากบทร้องมีทั้งภาษาอาหรับและมลายู ซึ่งมีลักษณะคำร้องเฉพาะที่ต้องใช้การออกเสียงให้ถูกต้อง ผู้ขับร้องที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ด้านคำศัพท์อิสลามมาก่อนจึงจดจำได้ยาก

ภาพที่ 2 การฝึกขับร้องนาเสปและฝึกเครื่องประกอบจังหวะ
(ที่มา: กมลลักษณ์ นวมสำลี, 2561)

การเรียนรู้บทเพลงนาเสปในชุมชนท่าแร่จึงออก ทำให้นักศึกษารายวิชาขับร้องได้รับความรู้ทั้งในเรื่องของการขับร้องและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเพลงพื้นบ้าน ของกลุ่มชาวมุสลิมในจังหวัดเพชรบุรี เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในองค์ความรู้ด้านดนตรี ซึ่งนอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้และศึกษาดนตรีจากเจ้าของวัฒนธรรมแล้ว ผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้วิถีทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชนผ่านการศึกษาด้านดนตรี อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้เข้าใจในสังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อการดำรงตนในสังคมได้ดีขึ้นอีกด้วย

การฟื้นฟูดนตรีนาเสปชุมชนท่าแร่

จากการลงพื้นที่ศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลามากกว่า 1 ปี ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนรู้และจดจำบทเพลงได้เป็นอย่างดี สามารถขับร้องบทเพลง และบรรเลงเครื่องประกอบจังหวะต่าง ๆ ได้แก่ รำมะนา แทมโบรีน มาราคัส และฉิ่ง อีกทั้งยังสามารถจดจำบทเพลงได้มากกว่า 10 บทเพลง เช่น เพลงตำรังบุลิน เพลงอัลลามูอัลยกุม เพลงอาฮ์ยลาโยม เพลงอะฮ์ลุลนุน เพลงอุตง เป็นต้น ด้วยปัจจัยข้างต้นกอบปรักเวลาที่เหมาะสมทำให้เกิดการจัดกิจกรรมการแสดงผลงานของนักศึกษาในรายวิชาดังกล่าวขึ้น โดยเวทีแรกที่นำไปแสดง คือ งานพระนครคีรี-เมืองเพชร ซึ่งถือเป็นงานใหญ่ของจังหวัดเพชรบุรี โดยในงานจะมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมในจังหวัด การออกร้านสินค้าท้องถิ่น รวมถึงการจัดขบวนแห่ของดีของแต่ละชุมชน ซึ่งในขบวนแห่ให้นักศึกษา คณาจารย์ และผู้ฝึกสอน ได้แสดงผลงานร่วมกัน

ภาพที่ 3 การแสดงดนตรีนาเสปในขบวนแห่งานพระนครคีรี - เมืองเพชร

(ที่มา: จักริน จันทนภุมมะ, 2562)

จากการแสดงดนตรีนาเสปในงานนี้ทำให้ชาวชุมชนท่าแร่ ออก เกิดความสนใจเป็นจำนวนมาก เนื่องจากผู้ที่ขับร้องบทเพลงส่วนใหญ่มีใจคนในชุมชน หรือลูกหลานชาวมุสลิมในชุมชน เมื่อการแสดงได้รับ

เสียงตอบรับและชื่นชมอย่างมาก ทำให้มีงานเข้ามาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งอาจารย์และนักศึกษายังได้รับเชิญให้เข้าร่วมการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสถานีวิทยุเพชรภูมิเรดิโอ FM104.25 MHz

ภาพที่ 4 การถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสถานีวิทยุเพชรภูมิเรดิโอ FM104.25 MHz อีกด้วย (ที่มา: จักริน จันทนภุมมะ, 2562)

จากการเผยแพร่องค์ความรู้อย่างต่อเนื่องหลาย ๆ ช่องทางนี้ก่อให้เกิดกระแสตื่นตัวในการหวงแหวนและฟื้นฟูดนตรีนาเสปในชุมชนท่าแร่ ออกเกิดขึ้น จากเดิมที่คงเหลือเพียงการขับร้องของคุณป้าสมจิตร์ โഴ๊ะเหม นั่น ได้มีกลุ่มแม่บ้านชาวชุมชนท่าแร่ ออกสมัครเข้ามาร่วมขับร้องบทเพลงนาเสป จนเกิดเป็นวงดนตรีนาเสปของชุมชนท่าแร่ ออกขึ้น เกิดเป็นกระแสของการอนุรักษ์สืบสานดนตรีนาเสปในชุมชนท่าแร่ ออก กระทั่งมีการจัดตั้งวงนาเสปเกิดขึ้นตามมาอีก 1 วง และด้วยกระแสตื่นตัวของคนในชุมชนนี้เอง ทำให้เกิดการฝึกซ้อมนาเสปอย่างต่อเนื่อง กระทั่งมีการนำดนตรีนาเสปไปใช้ในการแสดงทางวัฒนธรรมของชุมชน

ภาพที่ 5 การแสดงนาเสปในงานสืบสานวัฒนธรรมไทยมุสลิมตำบลท่าแร้งออก
(ที่มา: กมลลักษณ์ นวมสำลี, 2563)

สรุป

จากการเข้าไปศึกษาดนตรีนาเสปช่วงปี พ.ศ. 2559 - 2561 ส่งผลให้ปัจจุบันดนตรีนาเสป ตำบลท่าแร้งออกยังคงได้รับการสืบสานโดยกลุ่มชาวบ้านในชุมชนที่ยังเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมดั้งเดิมของตน มีการร่วมกันฝึกซ้อมและพัฒนาเนื้อร้องอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันได้พัฒนาบทเพลงที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนเกิดขึ้นอีกหลายบทเพลง เช่น เพลงขนมหวานเมืองเพชรบุรี เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับกมลลักษณ์ นวมสำลี ที่ได้กล่าวถึงดนตรีนาเสปในตำบลท่าแร้งออกว่า “ปี พ.ศ. 2561 -2562 ศิลปะการแสดงดนตรีมุสลิมมีความตื่นตัวขึ้นอย่างมาก เนื่องจากมีหลายภาคส่วนสนใจเข้าไปศึกษา โดยเฉพาะงานด้านดนตรีมุสลิมและกลองรำมะนาทำให้ในช่วงปีดังกล่าวเกิดกระแสการฟื้นฟูดนตรีมุสลิมของชุมชนของตนเองเกิดขึ้น”(กมลลักษณ์ นวมสำลี, 2565: 140)

จะเห็นได้ว่าการส่งเสริมการจัดทำงานวิจัยทางดนตรีชาติพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี นั้น นำไปสู่การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยร่วมกับชุมชน

นำไปสู่การอนุรักษ์ดนตรีนาเสป อย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการเสริมแรงจากหน่วยงานภาครัฐนำไปสู่การเห็นคุณค่ามรดกทางวัฒนธรรมเกิดความหวังที่จะดำรงรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเองไว้ ซึ่งสอดคล้องกับจักรพงษ์ กลิ่นแก้ว (2564) ที่ได้เขียนไว้ในงานวิจัยเรื่องการศึกษาอุลละห์นปีว่า “การเลือกหยิบยกสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องยาก แต่จุดที่สำคัญคือ การผลักดันให้ตัวแทนทางวัฒนธรรมเป็นสัญลักษณ์ของตัวตนทางชาติพันธุ์และเป็นที่รู้จักในสังคมภายนอก เป็นเรื่องที่จะต้องบริหารและวางแผนเป็นอย่างดี มีระดับของความรับรู้จากหน่วยงานทางสังคมเข้าไปร่วมขับเคลื่อนให้เกิดกิจกรรมที่สามารถยกระดับวัฒนธรรม โดยเริ่มผลักดันจากระดับชุมชนขึ้นไปตามลำดับ” (จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว, 2564: 218) การอนุรักษ์และผลักดันให้เกิดการฟื้นฟูและอนุรักษ์ดนตรีนาเสปนี้จึงมิใช่เพียงแต่การเสริมแรงจากทางภาครัฐที่จะช่วยผลักดันได้เท่านั้น แต่คนในชุมชนจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมของตนเองด้วยเช่นกัน

เอกสารอ้างอิง

- กมลลักษณ์ นวมสำลี. (2561). การฝึกขับร้องนาเสปและฝึกเครื่องประกอบจังหวะ. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กมลลักษณ์ นวมสำลี. (2562). การเรียนขับร้องนาเสปที่บ้านคุณป้าสมจิตร โชะเหม. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กมลลักษณ์ นวมสำลี. (2563). การแสดงนาเสปในงานสืบสานวัฒนธรรมไทยมุสลิมตำบลท่าแร้งออก. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- กมลลักษณ์ นวมสำลี. (2565). การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมดนตรีมุสลิมในภาคกลางของไทย ผ่านมิติทางประวัติศาสตร์ดนตรีมุสลิม. ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักรพงษ์ กลิ่นแก้ว. (2564). อุลละห์นปี: ดนตรีสรรเสริญศาสนาตามอัมหมัดของมุสลิมไทยภาคกลาง. ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จักริน จันทนภุมมะ. (2560). การอนุรักษ์ดนตรีนาเสป และหาแนวทางเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้นาเสป ตำบลท่าแร้งออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- จักริน จันทนภุมมะ. (2562). การถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านสถานีวิทยุเพชรภูมิเรดิโอ FM104.25 MHz อีกด้วย. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.

- จักริน จันทนภุมมะ. (2562). การแสดงดนตรีนาเสปในขบวนแห่งานพระนครคีรี – เมืองเพชร. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชัยวัฒน์ มีสีณฐาน. (2559). ทบทวนความสัมพันธ์ สยาม-มลายู และการเข้ามาของชาวมลายู ในภาคกลางของประเทศไทย. วารสารรัฐสมิแล, 37(2): 44-63.